

פרשת תולדות

ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדל... ותלבש את יעקב בנה הקטן (כז, טו)

יעקב ועשו תאומים היו. מדוע אפוא הכתוב קורא לעשו 'הבן הגדול', וליעקב 'הבן הקטן'? על שאלה זו מצאנו תשובה נפלאה של הרבי מזוהיל זצ"ל, תשובה מאלפת ומעודדת, והוא הסבירה במשל.

ילד ראה שהוריו מדאגים. מה קרה? סבא נפל ונחבל. ביום השני החמיר מצבו של הסב וכחותיו עזבוהו. ביום השלישי עלה חמו, והרופא אף הוא היה מדאג. ביום הרביעי חדל הסב לדבר, ובבית שררה אורת נכאים קודרת.

לפתע החל הנכד לבכות בכי תמרורים, שהדהד שבעתים בדממה העצובה. חרדו אליו כלם ושאלו: "מה קרה, מדוע תבכה?"

"איך לא אבכה", קרא הילד, "ואני חושש לחייו של אחי הקטן. גם הוא נופל כשהוא מתחיל ללכת. גם הוא חולה ויש לו חם, וגם הוא אינו מדבר..."

"צחקו הכל ומהרו להרגיעו: "לא, בכך אין כלום. ילד קטן נופל בלכתו עד שהוא גדל ולומד לצעד. ואם חולה במחלת ילדות, יבריא ויתחסן. ואם אינו מדבר, אל דאגה, עוד ילמד להגות מלים".

זה ההבדל בין הגוי - עשו - 'הבן הגדול' לבין היהודי, יעקב, 'הבן הקטן'.

עשו הוא בגדר "גדול", שאם נכרים בו סימני מחלה, השחתת מדות ועוות מעשים, אין כל תקוה שירפא מהם, וידרדרוהו עד לאבדנו. אבל יעקב, משול הוא לבן הקטן, שגם אם יש בו חסרונות, גם אם יש בו עוונות, הוא יגדל וירפא מהם, יתבגר ויתחסן, ישוב בתשובה ויטיב את דרכו. יתקרב אל בוראו ויחסה בצלו.

קורא יצחק אבינו לבנו לעשו, ומבקש ממנו להשחז את סכיניו כדרישת ההלכה, "חדד סכינך ושחט יפה שלא תאכילני נבלה", "וצודה לי מן ההפקר, ולא מן הגזל". אזהרה אחר אזהרה. ועשו שומע, והולך "לצוד ציד להביא". כתב רש"י, מהו "להביא"? שאם לא ימצא ציד, יביא מן הגזל. ורבותינו אמרו, שהיה בדעתו של אותו רשע שאם לא יזדמן לפניו צבי, יביא לאביו בשר כלב. יאכיל את אביו הצדיק בשר פגלים. וכך עשה לבסוף: "מצא כלב אחד, והרגו, והכין ממנו תבשיל" (תרגום יונתן כז-לא).

שמו שמים, תצלינה האזנים. אבל "אין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה לצדיקים" (חלין ה:), ויצחק אוכל מסעודתו הכשרה למהדרין של יעקב אבינו.

רבותינו בעלי התוספות ז"ל כותבים (גיטין ז.), שכלל זה, שאין הקדוש ברוך הוא מביא תקלה לצדיקים, אמור במיחד לענין מאכלות אסורים. ומדוע? משום שכשלו ביהם הוא גנאי מיחד. משום שמאכל אסור הוא טמא ומשקץ, מטמם את הנשמה, מאוס ודחוי. ובגליון תוספות הרא"ש (חלין ה:): הסמיכו לכך את הכתוב "לא יאנה לצדיק כל און" (משלי יב-כא), 'כל און' בגימטריה 'אכל טמא'.

אבותינו ואמותינו הקפידו כל כך על טהרת השלחן, על כשרות מהדרת. כל רב בישראל יכול היה לאכל על שלחנם בלי פקפוק, בלי חשש. מי העלה כלל בדעתו אפשרות של אכילת נבלות וטרפות, חלילה, שלא לדבר על בשר חזיר, או לאזנים שכן שומעות, לעינים שכן רואות.

אבל יש יהודים טובים, נפלאים, שומרי תורה ומצוות, המקפידים על כשרות, ולא יעלה בדעתם להתגאל בבשר פגלים, חלילה. אך מוכנים הם 'לקנות מנה' בדוכן שמתנוסס מעליו שלט "כשר"; מוכנים לקנות

פרשת תולדות

במכלת מוצר שכתוב עליו "כשר"; להכנס למסעדה כזו, בלי לשאל 'מי ערב כאן לכשרות.'? הרי את כספי לא הייתי מפקיד בידיו, ואת נשמתו אפקיד?! ואם מציד הוא בכתב הכשר כל שהוא, האם זה הכשר אמין, האם יש לגוף המכשיר די פקחים להשגיח השגחה מהימנה, האם המשגיחים עושים מלאכתם באמונה?

פעם דברו בתקשרת על מכת העלמות מסתורית של כלבים בכרכים הגדולים. שאלו בעלת כלב שנעלם להרגשתה. "מה אמר לכם", ענתה, "כשאני עוברת ליד חנות לממכר שוארמה, אני שואלת את עצמי אם אין זה בשר הכלב שלי" ... מזעזע, אין כל ספק, אך מעורר מחשבה.

מקור: מעין השבוע